

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Riuttanen, Sanna; Kilpeläinen, Erja

Title: Todistusvalinnasta antirasismiin : mistä nyt puhutaan?

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittajat, 2022

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Riuttanen, S., & Kilpeläinen, E. (2022). Todistusvalinnasta antirasismiin : mistä nyt puhutaan?. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 13(2). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2022/todistusvalinnasta-antirasismiin-mista-nyt-puhutaan>

Todistusvalinnasta antirasismiin – mistä nyt puhutaan?

Julkaistu 23. maaliskuuta 2022 | Kirjoittaneet: Sanna Riuttanen ja Erja Kilpeläinen

Kevät on jälleen täällä, ja lempeä auringonpaiste kutsuu ulkoilemaan. Lenkillä tai hiihtäessä on mukava kuunnella Kieliverkoston uutta *Puhutaan kielikoulutuksesta!* -podcastia, jonka kaikki viisi ensimmäisen kauden jaksoa on nyt julkaistu. Ota podcast seurantaan ja kurkkaa jaksojen aiheet tiedotteesta. (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/toiminta/kieliverkostossa-tapahtuu/puhutaan-kielikoulutuksesta-podcastin-1-kausi-julkaistu-2013-kuuntele>)

Myös kielikoulutuspolitiikassa on maaliskuussa tapahtunut uutta. Owal Group Oy on selvittänyt opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) -opetuksen toteutumista ja kehittämistarpeita varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Kattavan nykytilan arvioinnin lisäksi selvityksessä on esitetty kehittämistarpeita, mm. opettajankoulutuksen kehittäminen niin, että jokainen opettaja saisi valmiudet kielitietoisen opetuksen toteuttamiseksi. Koko selvitys luettavissa täällä. (https://owalgroup.com/wp-content/uploads/2022/03/S2-opetuksen_arviointi_170322.pdf)

Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry, valtakunnallinen lukion kieltenopetuksen kehittämishanke LUKKI sekä Aasian ja Afrikan kielten hanke tapasivat maaliskuussa tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvisen keskustellakseen korkeakoulujen todistusvalinnan pisteytysmallin vaikutuksista lukio-opintoihin. Kielikoulutusalan ammattilaisten sanoma on selvä: nykymuotoisella pisteytystyökalulla on merkittävä, negatiivinen vaikutus vieraiden kielten opiskelun vähenemiseen ja yksipuolistumiseen sekä lukio-opiskelijoiden hyvinvointiin. Tapaamisessa ministerille luovutetun kannanoton voi lukea kokonaisuudessaan [SUKOLin sivuilta](https://www.sukol.fi/liitto/kannanotot/korkeakoulujen_pistetyokalun_vaikutus_lukio-opintoihin.2885.news). (https://www.sukol.fi/liitto/kannanotot/korkeakoulujen_pistetyokalun_vaikutus_lukio-opintoihin.2885.news)

Kevääseen 2022 mahtuu myös Kieliverkoston *Kieli, koulutus ja teknologia* -teemavuoteen osuvia tapahtumia. Turun yliopiston kieli- ja käännöstieteiden laitos kutsuu kieltenopettajat varhaiskasvatuksesta korkeakouluun ja yleissivistävään koulutukseen oppimaan tänä keväänä lukutaitojen rooleista sekä kestävästä kehityksestä ja digitalisaatiosta kahdessa [Kielinä ikä kaikki -koulutuswebinaarissa](https://www.kieliverkosto.fi/fi/kuulumisia-kentalta/koulutukset/kielia-ika-kaikki-taydennyskoulutus-kevaalla-2022-ilmoittautuminen-auki) (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/kuulumisia-kentalta/koulutukset/kielia-ika-kaikki-taydennyskoulutus-kevaalla-2022-ilmoittautuminen-auki>). Jyväskylän yliopiston

Kielikampuksen vuosittainen Kielikampusseminaari puolestaan järjestetään tänä vuonna ke 27. huhtikuuta paikan päällä Jyväskylässä. Tämän vuoden teema *Tulevaisuuden maailmat, kieli ja vuorovaikutus* näkyy moninaisissa työpajoissa, joista käsitellään mm. digitaalisuutta, monikielisyyttä ja pelillisyyttä. Seminaari on avoin ja maksuton kaikille kielikoulutuksesta kiinnostuneille. Lisätietoja ja ilmoittautuminen [Kielikampuksen verkkosivulla](https://kielikampus.jyu.fi/fi/kielikampusseminaari-2022).

(<https://kielikampus.jyu.fi/fi/kielikampusseminaari-2022>)

Tämän lehden ilmestyessä vietetään [rasisminvastaista viikkoa](https://rednet.punainenristi.fi/node/62814)

(<https://rednet.punainenristi.fi/node/62814>) (21.–27.3.2022). Aihe on noussut myös mediassa (esim. YLE 25.2.2022 (<https://yle.fi/uutiset/3-12334382>)) valitettavan ajankohtaiseksi Ukrainan tapahtumien takia. Oikeusministeriön ja yhdenvertaisuusvaltuutetun syksyllä 2021 alkaneessa Olen antirasisti -kampanjassa (<https://yhdenvertaisuus.fi/olenantirasisti.fi>) haastetaan niin yksilöitä kuin organisaatioita ja oppilaitoksiakin mukaan, jotta arjessa olisi rohkeutta toimia antirasistisesti. Kielikoulutuksen kontekstissakin on tärkeää ottaa haltuun antirasistisen pedagogiikan periaatteita. Hyvään alkuun pohdinnoissa pääsee lukemalla Johanna Ennsner-Kanasen, Saara Jäntin ja Sirpa Leppäsen (2017) artikkelin [Does Finland Need Raciolinguistics?](https://doi.org/10.17011/apples/urn.201711224341) (<https://doi.org/10.17011/apples/urn.201711224341>), joka on avoimesti verkossa saatavilla.

**

Tässä maaliskuun avoimessa numerossa on jälleen lupaava kattaus monenlaisia artikkeleita. Artikkeleissa pohditaan arviointia ja kriteerejä, lukemista ja lukutaitoa, monikielisten oppilaiden kohtaamista, vielä suhteellisen tuntematonta äirua ja korkeakoulujen henkilöstön näkemyksiä eri kieliin ja niiden/niillä opetukseen liittyen.

Verkkolehden avaa Sari Aholan ja Mia Halosen artikkeli, jossa he tarkastelevat Rikkinäistä suomea -hankkeen tuloksia. Niin sanotuissa high stakes -kokeissa, kuten Yleisissä kielitutkinnoissa, on tärkeää, että arvioijat ovat tietoisia arviointiin vaikuttavista käsityksistään. Miten arvioijat tunnistavat ja arvioivat maahan muuttaneiden aksentteja, ja miten se heijastuu kokonaisarvioon oppijan kielitaidosta? Myös seuraavassa, Aleksii Heikolan ja Kaarina Karastin artikkelissa otetaan arviointityöskentely suurennuslasin alle: miten opetussuunnitelman kriteerit voivat olla tulkinnallisia, ja mitä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan olisi hyvä tiedostaa?

Kahdessa seuraavassa artikkelissa sukellaan lukutaitoon ja lukemiseen. Henrik Hurme ja Alina Virtanen esittelevät innostavasti Turun kaupungin *Suuntaa lukemiseen!* -lukutaitoprojektia, jossa on tehty monenlaisia lukutempauksia. Mitä sinä olet lukenut viimeksi, ihan vain omaksi iloksesi? Henna Jousmäki, Maiju Kinossalo ja Minna Intke-Hernandez puolestaan kirjoittavat monikielisestä lukemisesta, johon kannustaminen tukee paitsi oppijan lukutaidon kehittymistä, myös identiteetin rakentumista. Kaikilla tulisi olla mahdollisuus lukemiseen myös omilla kielillään, ei vain yhteiskunnan tai koulun valtakielellä – näin tuetaan myös yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Elisa Repo esittelee artikkelissaan väitöstutkimuksensa tuloksia ja tarkastelee opettajien puhetapoja monikielisten oppilaiden kohtaamisesta. On ymmärrettävää, että osa opettajista tarvitsee vielä koulutusta kieli- ja kulttuuritietoisuudesta, vaikka esimerkiksi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (OPH 2014) asia onkin nostettu vahvasti esille. Revon tulokset kuitenkin hätkähdyttävät. Opettajilla on auktoriteetteina paljon valtaa, eikä ole samantekevää, mitä he ajattelevat monikielististä oppilaista tai miten he sanallistavat omaa vastuutaan koulun kielitietoisuuden rakentamisessa.

Oletko kuullut äirusta? Äidinkielenomainen ruotsi on perusopetuksen oppimäärä, joka on vielä suhteellisen tuntematon. Sofie Henricson, Sanna Heittola, Siv Björklund, Hanna Lehti-Eklund ja Marina Forsberg esittelevät kiinnostavasti artikkelissaan oppimäärää ja juuri alkanutta Äiru 1.0 -hanketta. Vaikuttaa siltä, että rehtorit ja ruotsinopettajat tarvitsevat tietoa oppimäärästä!

Viimeisissä artikkeleissa sukellaan korkeakoulumaailmaan. Tanja Asikainen-Kunnari, Krista Heikkilä ja Johanna Komppa esittelevät tuoreita Kielibuusti-hankkeessa saatuja tuloksia: millainen on yliopistohallinnon näkökulma kotimaisten kielten opettamiseen korkeakouluissa, ja onko tilanne muuttunut edellisestä selvityksestä (Saarinen, Vaarala, Haapakangas & Kyckling 2016 (<https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/solki/tutkimus/julkaisut/pdf-julkaisut/kotimaistenkieltenkoulutustarjonta>)) ollenkaan? Satu Tuomainen puolestaan tarkastelee korkeakoulujen henkilöstön suhtautumista englanniksi opettamiseen. Englanninkielinen opetus tuntuu olevan jo enemmän sääntö kuin poikkeus alalla kuin alalla, mutta minkälaisia haasteita se aiheuttaa opetuksessa? Entä millaisia oletuksia opetushenkilöstöllä on opiskelijoidensa kielitaidosta?

**

Kieliverkoston tiimi toivottaa kaikille aurinkoista kevätaikaa ja antoisia lukuhetkiä!

Sanna Riuttanen ja Erja Kilpeläinen ovat Kieliverkoston projektitutkijoita.

Artikkeliin viittaaminen

Riuttanen, S. & Kilpeläinen, E. (2022). Todistusvalinnasta antirasismiin – mistä nyt puhutaan? *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 13(2). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2022/todistusvalinnasta-antirasismiin-mista-nyt-puhutaan> (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2022/todistusvalinnasta-antirasismiin-mista-nyt-puhutaan>)